

პარასკევი,
11 სექტემბერი
1909 წ.

პარასკევი,
11 სექტემბერი
1909 წ.

მომავალი

ყოველ-დღიური საკომიტიო და სალიტერატურო გაზეთი

„მომავალი“

გამოცემის ყოველ-დღე, გარდა კვირა-სუბის მეორე დღეებისა

საგამომცემო ღირს: როგორც თბილისში ისე თფილისის გარეთ ერთი წლით
7 მან., ნახევარი წლით 4 მანეთი. 1 სექტემბრიდან წლის ბოლომდე თფილისში
8 მან. თფილისის გარეთ 3 მან. 20 კ. თფილისში 80 კ., თფილისის
გარეთ 90 კაპ. ცალკე ნომერი—5 კაპ. იტალიის გამოცემა ღირს 40 კაპ. (შეიძ.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველ რიცხვიდან
განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრუქტურის პირველ გვერდზე ღირს 15 კ.; უკანასკნელზე—10 კ.;
სამკვლევარო განცხადება თითოჯერ საღამოს 5 ს-მდე 3 მან., ხუთი საათის შემდეგ—მეტი.
ხელის მოწერა და დასაბუთი განცხადებები მიიღება რედაქციის კანტორაში ყოველდღე, დღის
9 ს. საღამოს 2 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე. კვირა-სუბების დღის 11—12 საათამდე.
რედაქცია ხელმოწერულ წერილებს არ ბეჭდავს. დაუბეჭდავ მცირე წერილებს არ ინახავს
და მათ შესახებ არავითარ მიწერ-მოწერას და მოლაპარაკებას არ კინბრუნობს.

რედაქციის ადრესი:
რუსის ქუჩა, სახლი № 3, ზემო სართულში.
ფულის გამოსახვაჟინს ადრესი:
Тифлисъ, тип. „Сорапанъ“, Калистрату Конст. Цуладзе.

ოპორტუნის რაიონის მასწავლებლები გულითადი მწუხარებით აუწყებენ ნაც-
ნობთ და მეგობართ ძვირფასი ამხანაგის უჩინუბის სამრევლო სკოლის
მასწავლებლის

იასე ამბაკოს მე ჯინჯარაძის
უძროვით გარდაცვალებას. დასაფლავებენ 12 სექტემბერს.

განცხადება

ოცსამეცნიერების, დილის თეთრეტი საათზე დაბა ჭიათურაში ადგი-
ლობრივ თეატრის დარბაზშიდ შესდგება შვიდი ქვის მრეწველთა ახსოვაციის
წევრთა წლიური მორიგი საზოგადო კრება.
კრებაზედ განხილული იქნება: 1) ბიუროს წლიური ანგარიშები; 2) კითხვა შე-
სახებ ასოციაციის არსებობისა; 3) ჭიათურაში შავ ქვას ფასების დაარსება; 4)
ასოციაციის მომავალი წლის ხარჯთა-აღრიცხვა; და 5) ბიუროს სამი წევრის არ-
ჩევა.

ქართული თეატრი

შაბათს, 12 სექტემბერს ქართული დრამატული საზოგადოების არტისტებისაგან
წარმოდგენილი იქნება:

ღაღატი

ღამა-ლექსი და 5 მოქ. ალ. სუმბათაშვილისა, თარგ. გ. ყიფშიძისა.
ამ წარმოდგენაში დანიშნულია ხუთი დებიუტი.
ხეივანი — — — — — ქ-ნი ჩირბაძე
ოთარბეგი — — — — — ბ-ნი ქავთარაძე
სოლომან-ხანი — — — — — ბ-ნი შარაშიძე
დათო — — — — — ბ. ბახტაძე
ყარა-იუსუფი — — — — — ბ. ფურცხვანიძე.
შონაწილეობას მიიღებს მოქალი დასი.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი საღამოს 8 ნახევარ საათზე.
რეჟისორი გ. აბაშიძე.

მკერვალი ქალი

ვიყვან მოსწავლეებს განურჩევლათ სწოვანებისა,
ვასწავლი ჭრასა და ხატვას სამი თვის განმავ-
ლობაში.
ფასები ყველასათვის ხელმისაწვდომია.
დუშეთის ქუჩა, № 7.

ნაფიცი ვეკილი
სერგეი დ. ჯაფარიძე
ქუთაისიდან გადავიდა თფილისში
ბროსეს ქუჩა, ახვერდოვის სახლი № 11.
(სასტუმრო „ლონდონის“ ახლოს)

ივ. პარხუტოვი
გაბაგიდა ბელინსკის ქუჩ. № 18.

კბილის ექიმი
ს. ვაჟაყვანიძე
აბასთუმანიდან დაბრუნდა. ავთომყო-
ფებს ღებულობს ახალ ბინაზე დილით:
9—2 საათ. საღამოს: 5—7 საათ. ვერის
დაღმართი, სახლი № 15.

კბილის ექიმი
ი. უ. ჯანტუხია
იღებს ავთ-მყოფებს დილით 7—9 ს. საღამოთა
4—8 ს.
კვირა-სუბებ დღეს 9—1 საათამდე. ავტალის
№ 71 (კირონი ქუჩის ახლოს)

ქართული სემსია
თფილისის სახალხო უნივერსიტეტისა
ამით აცხადებს, რომ 15 სექტემბრიდან
იწყება სწავლა აღნიშნულ სექციის სკო-
ლებში გაფართოებული პროგრამით. მსურ-
ველთ შეუძლიათ ჩაეწვიონ ყოველ დღე
საღამოობით (გარდა კვირა დღისა) 6—8
საათამდე იმავე სკოლებში; 1, გოგოლის
ქუჩა № 42, ვოგლის ახლო 2) ვერაზე
ოლგის ქუჩა № 32, 3) ავლაბარში, ავ-
ლაბრის ქუჩა ქალანთაროვის სახლი.
სწავლის ფასი სამ თვეში ერთი მა-
ნეთი. 5—3

С. и М. Грязновы готовят уче-
никовъ въ среднія учебныя заведенія.
Имѣются группы, готовящихся въ
4, 5 и 6 классъ гимназій.
Адресъ: Вера, Измайловскій пер. № 6,
въ верхнемъ этажѣ кв. 8. (10—8)

მ. მთავრიშვილის

წიგნის მაღაზიაში დამზადებულია დიდალი ქარ-
თული და რუსული სახელმძღვანელო, სამეცნიე-
რო, სალიტერატურო, სახალხო და საგანმანათ-
ლებლო წიგნები, ქართული და რუსული მოძრაი ანბა-
ნი, რვეულები ქართული და რუსული წერისა-
თვის. აქვე იყიდება ოჯახისა და სკოლაში სა-
კითხავი წიგნი

„გუთანი“

შეღწევილი ქართული გიმნაზიის მასწავლებ-
ლების მიერ. სასწავლებლებს, ბიბლიოთეკებს,
საქველმოქმედო დაწესებულებებს და წიგნის მა-
ღაზიებს დაეთმობათ ათ პროცენტით.

გაიხსნა ახალი
თფილისის
კერამ სამკურნალო

ღია ყოველდღე მოსიარულე ავთომყოფათვის.
ვგზლის ქ. № 8; ს. ენფიანჯინცია (ტელეფონი
№ 895).

- მქ. მ. მ. ფედორაძე: ყოველ დღე, გარდა
ოთხშ. და კვირისა 11—12 საათამდე შინაგანი
და ბაგშეგვისა.
მქ. გ. დამბაშიძე: ყოველ დღე, კვირა დღის
გარდა 12—1 ს. შინაგ. და ბაგშე. ავთომყო. შვა-
ჩება მიღება 1-ლ სექტემბრამდე.
მქ. ბ. ა. ი. პოპოვი: ყოველ დღე ხუთშაბათს
გარდა კვირისა 12—1 ს.; ყვლის. ცხვირის და
მუხრის ავთომყო.
მქ. ბ. მ. მაცარაძე: შეაჩება მიღება 1 სექ-
ტემბრამდე.
მქ. ა. ნ. დიხაშიძე: ყოველ დღე 11 1/2—
12 1/2 ს.; სიფილ., ვენ. და კანის ავთომყო.
მქ. მ. მ. მელიქიძე: ყოველ დღე; 1—2
გ.; ღვდთა და ქირურგ. ავთომყო.
მქ. ა. გამაჩიალი: ყოველ დღე, 2—3 ს.;
შინაგან და ბაგშე. ავთომყო.
მქ. გ. ბ. მუსხელიშვილი: ყოველ დღე,
კვირა დღ. გარდა 2—2 1/2 ს.; თფილის ავთომყო.
მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური და ქი-
მიური გამოკვლევანი, აგრეთვე ყველგლის აცრა
და ძიძათ გასინჯვა.
ფასები რჩევისათვის 50 კაპ., ოპერაციები და
კონსულტაცია მორიგეობით.
ამ მოკლე ხანში გაიხსნება სტაციონალური
აგნყოფილება 30 საწოლით. 100—56

ოჯობათში
გაღაგვიდა
თ. კიკვაძე

ამხადებს ქალ-გაფთ გიმნაზიებისა, რეალ-
ური, საკომერციო და მიწის მშრომელთა
სასწავლებლებსათვის, კაცებთა კორპუსისა,
სახელმწიფო კურსებისათვის. სახალხო
სკოლის მასწავლებლთა და ავთოაქის სა-
შეგარდლო და სახალხო სკოლის მასწავ-
ლებლად.
ქირა თითო თვის წინადაწინ.
ადრესი: მღვდ. მელიქიძის ქაჯვარაძისთან.
(18—12)

თფილისი, 11 სექტემბერი.

როგორც წინა წერილში ვამბობდით,
მუშების სახელმწიფოს მიერ დაზღვევა
ერთი იმ უკეთეს საშუალებათაგანია,
რომელიც დღიურ ქირაზე მომუშავეების
მდგომარეობას საგრძობლათ აუმჯობე-
სებს. სახელმწიფო თავისი ასეთ მოქმედე-
ბით, თავისი ასეთ ჩარევით კაპიტალისტე-
ბის და მემამულეების ხარჯზე მალა
სწვეს მუშების შემოსავალს, რადგან სა-
ხელმწიფოსაგან გაღებული დასაზღვევი
პრემია მთავარი ნაწილია, ძირითადი საღ-
სარია მუშის ძალის შექმნისათვის და
რომელიც ნორმალურ ეკონომიურ პი-
რობებში, სამუშაო ხელფასის გადიდება-
ში გამოიხატება. თითოეული მუშის
ხელფასი, როგორც ვიცით, განისაზღვრე-
ბა მუშის აუცილებელ საწარმოვო ხარ-
ჯებით, რომელიც საჭიროა მუშა ძალის
დასამზადებლათ; მის არსებობის დასაცე-
ვლათ და შრომის უნარის შესარჩენათ,
გარდა ამისა, მისი სამუშაო ქირა ისე მა-
ღალი უნდა იყოს, რომ მის შექმნის
შეღებების გარდა, მომავალი თაობის წა-
მოყენება და თავის თავის უძღვრობის
და მოხუცებულობის დროს შენახვა.
თუ ეს შეუძლებელი, მოუხერხებელი
ხდება, მაშინ იბადება სამუშაო შეუ-
ფერებლობა, რომელიც იწვევს მუშის
მცირე შემოსავალს და ზედმეტ გასავალს.
დღევანდის ალადგენათ იგი ჩვეულებრივ
საშუალებას მიმართავს ხოლმე; სამუშაო-

ზე თავის მცირეწლოვან შვილებს ისტუმ-
რებს, ამცირებს აუცილებელ მოთხოვნი-
ლებებს და ამ გზით ინაზღაურებს თავის
მცირე შემოსავალს, ფიქრობს გაათანას-
წორობს შემოსავალ-გასავალს, მარა ეს
საშუალებებიც ვერ აღწევენ მიზანს. ასეთ
პირობებში მუშის ხელფასი ისე დაბლა
ეშვება, რომ იგი იძულებულია მხოლოდ
აუცილებელი და უსაჭიროების მოთხოვნი-
ლებები დაიკმაყოფილოს და მეტი თავ-
ისი სამუშაო ძალა განსაცდელში ჩაყე-
ნოს, ჩამომავლობის გამრავლება შეაჩე-
როს. უკანასკნელი მოვლენის გაძლიე-
რება კი ბადებს ერთგვარ სოციალურ
უკუღმართობას, რომელიც, დაბოლოს,
მოსპობს ყოველგვარ საზოგადოებრივ და
სახელმწიფოებრივ ურთიერთობა-არსებო-
ბას. ასეთ გაუმართებელ სახელმწიფოებრი-
ვი მართვა-გამგეობა იძულებულია სე-
რიოზული ყურადღება მიაქციოს, სერიო-
ზული ზომები მიიღოს ზვეთ დასახელე-
ბულ სოციალურ უკუღმართობის შესამ-
სუბუქებლათ. დღეს ეს საკითხი მწვევე
საზოგადოებრივი საკითხია. მისი მიფუჩე-
ჩება, ყრუდ კუთხეში მიგდება არ შეუძ-
ლია არც ერთ რეპუბლიკონურ მთავრობა-
საც კი. იგი ახლა სახელმწიფოს და სა-
ზოგადოების სამკვდრო-საკიცოცხლო კი-
თხეთ გადაიქცა და უკანასკნელიც ცდი-
ლობს ამა თუ იმ გზით მის გადაჭრას.
რასაკვირველია, დღევანდელ სახელმწი-
ფოს, როგორც ზოგიერთი სახელმწიფო
პოლიტიკ-ფილისტრები გაიძიხიან, არ
შეუძლია შემოდროს კანონიერი ნორ-
მალური სამუშაო ხელ-ფასი, რომ-
ლის საშუალებითაც შესძლებდა იგი
მუშის თვითარსებობისათვის საჭირო ქი-
რის გადიდებას. ჯერ ერთი, რომ
დღევანდელ კაპიტალისტურ პირობებ-
ში არ შეიძლება ყველა წარმოების
ერთნაირ პირობებში ჩაყენება, ყველგან
ერთნაირ ხელფასის დაწესება, რადგან
ყველა ერთნაირ უნარით არ არის აღ-
ჭურვილი—ერთს მეტი კაპიტალი აქვს
და მეორეს ნაკლები; დიდ კაპიტალის-
ტურ წარმოებას ადვილათ შეუძლიან
გადაიტანოს ყოველგვარი გადიდებული
ხარჯ-გასავალი; ვიდრე წვრილსა და
შეუძლებელს. ამისათვის ყველა წარმოე-
ბის ერთ პირობებში ჩაყენება შექმნიდა
ისეთ გარემოებას, რომლის მეფობითაც
ათასობით და ათი-ათასობით წვრილ და
პატარა კაპიტალიან წარმოებებს არსე-
ობის საშუალებას მოუხსობდა—გაკოტ-
რებდა და მით აუარებელ მუშა ხელს
უღუქმა-პურათ ქუჩაში გაყრიდა. რო-
გორც ვხედავთ ნორმალურ სამუშაო
ხელფასით სახელმწიფო ბევრ ვერას გახ-
დება, ვერ შეამსუბუქებს მუშათა კლა-
სის სოციალურ-ეკონომიურ მდგომარე-
ობას.
რაც შეეხება სახელმწიფოს მიერ სა-
მუშაო ქირის გადიდებას, აქაც უნდა
ითქვას, რომ ეს ზომაც უნაყოფო და
პოლიტიკურია. ჩვენ ვიცით, რომ მუშა-
თა ხელფასის აწევასთან, იწვევს ნაწარ-
მოების ფასებიც, მოსახმარ ნივთების ღი-
რებულებანი; და ხშირათ პირველი ძა-
ლიან მიმით და ნელი ნაბიჯით იზრდე-
ბა, მეორე კი მეტათ სწრაფათ, ასე რომ,
ამ გზითაც მშრომელი მასის ნივთიერი
მდგომარეობის თვალსიჩინო გაუმჯობე-
ლობა შეუძლებელი და მოუხერხებელია.
ამის უარყოფა არ შეიძლება, რომ
კანონ-მდებელი, რომელიც ცდილობს
სახელმწიფოს მიერ მუშათა კლასის და-
ზღვევის მოწესრიგებას, იგი მეტათ მი-
მე პირობაში იმყოფება, დაიდი საქმე
აქვს გასაკეთებელი. განსაკუთრებით მა-
შინ, როცა ის ამ მიმით მოვალეობის
შესრულებასთან ერთათ ცდილობს სა-
მუშაო ხელფასის გადიდებას, სამუშაო
ხელფასის აწევას. თუ რომ, როგორც
ზვეთ ვამბობდით, დასაზღვევი პრემია,
აუცილებლათ ხელფასის მთავარ ნაწილს
უნდა შეადგენდეს, მაშინ იძულებითი
დაზღვევა ერთათ-ერთ გზათ უნდა ჩი-
თვალოს, რომელიც შესძლებს ხელფა-
სის მიწინაშევის განსაზღვრას, ხელფასის
ერთ დონეზე ვაჩერებს და ამ გზით

ქირაზე მომუშავე ხალხის ერთგვარ ცხოვ-
რების უზრუნველყოფილობის გამაგე-
ობას. ის სახელმწიფო, რომელიც აიძუ-
ლებს მუშათა კლასს დაზღვევისთვის
ზნეობრივათ და იურიდიულათ მოვალეა
თითონაც ერთნაირი ვალდებულება მიი-
ღოს და ერთნაირათ შეამკიროს ის
ზარალი, რომელიც დაზღვევის დროს
მუშათა კლასს თავს ატყდება ხოლმე. სა-
ხელმწიფო მოვალეა დააზღვიოს მუშები
ისეთ პირობებშიაც, რომელზედაც ჩვეუ-
ლებრივ არ თანხმდება კერძო დაზღვე-
ვი საზოგადოებები. ასეთი პირობები და
შემთხვევები კი მრავალია, მარა ამაზე
შემდეგ.

ლექსები

(პეტრბურგის დეკემბრის საგვერტსაგან)
10 სექტემბერი.
რუსეთი
ვიტებსკი. საგუბერნიო და სამაზრო
საეროთო კომიტეტებმა შესაძლებლათ
სცნეს მიღებულ იქნას სასურსათო კანო-
ნის პროექტი იმ პირობით, რომ ეს საქ-
მე ერობას გადაეცეს და განთავისუფლე-
ბულ იქნას ერობა ისეთ ხარჯებისაგან,
როგორც პოლიციის შესანახი და სხვ.
კომიტეტმა სასურველათ სცნო საერო-
ობო ერთეულის შემოღება.

გობოლსკი. კურგანში აღმოაჩინეს
ყალბი ფულების საწყობი. დაიჭირეს სახ-
ლის პატრონი.

ნიენი-ნავგაროდი. საგუბერნიო საე-
რობო არა ჩვეულებრივმა კრებამ განი-
ხილა მთავრობის პროექტი მოუსავლო-
ბის დროს მცხოვრებთა დახმარების ზო-
მების შესახებ და საცხებით ვერ დაე-
თანხმა პროექტს.

ჩელიბინსკი. სახელმწიფო საბჭოს
წევრის ამომრჩევლათ სამღვდლოებამ
აირჩია დეკანოზი ილინი.

კიუბენეპე (ფინლიანია). გერმან-
შტეინის საქმე. სასამართლოში მოიყვანეს
იუსკევიჩ-კრასოვსკი და ლარიჩკინი. დუბ-
როვინის რწმუნებულებათ მოვიდენ ბუ-
ლაკელი და ზამისლოვსკი. გერკენშტეი-
ნის რწმუნებულება ზარუნდი. კრასოვსკის
იცავს ნიკიტინი. დაიწყო კამათი ბულა-
კელის და ზამისლოვსკის სასამართლო-
ში გამოსვლის შესახებ. რადგან დუბრო-
ვინი ვალდებული იყო გამოეცხადებლი-
ყო სასამართლოში, სასამართლამ დაად-
გინა არ მისცეს გამოსვლის ნება ბულა-
კელს და ზამისლოვსკის. რეზოლიუციის
შემდეგ ბულაკელმა ხმამალა ლაპარა-
კი დაიწყო. თავმჯდომარემ კრება შეს-
წყვიტა და უბრძანა პოლიციელებს ბულა-
კელი გარეთ გაეყვანათ. პოლიციელებ-
ის მიხედვით დროს ბულაკელმა დაი-
ყვირა: „არ გახედოთ და ხელი არ ახ-
ლოთ რუსეთის აზნაურს“-ო. როცა პო-
ლიციელებმა ხელი სტაცეს და ძალათ
წაიყვანეს, ბულაკელი გაუძლიანდა, ჯი-
ბისკენ ხელი წაიღო და დაიყვირა „ცოც-
ხალი არ დაგნებდები“-ო. პოლიციის
აფიცრმა შენიშნა ეს, სტაცა ხელში
ხელი და ჯიბიდან რევოლვერი ამოაცა-
ლო. შემდეგ ამისა ის კარში გააბძანეს.
საზოგადო ბრალმდებელს განზრახვა აქვს
ბულაკელი პასუხის გებაში მისცეს წე-
სიერების დარღვევისთვის. ცოტა ხნის
შემდეგ ხსობა ისევე განახლდა, იუსკე-
ვიჩი და მისი დაიკველი შუამდგომლო-
ბენ ნება მისცენ ზამისლოვსკის დამოკის
იუსკევიჩი. რადგან კანონით დამნაშავეს
შეუძლია მხოლოდ ერთი დამცველი
ყავდეს, სასამართლომ უარი უთხრა.
ზარუნდი ბრალდებებს აყენებს დუბროვი-
ნის წინააღმდეგ. ზარუნდი დამტკიცებუ-
ლათ სთვლის დუბროვინის წინააღმდეგ
ბრალდებებს, რომ მკვლელობა შეთქმუ-
ლობის საქმე იყო, რომ ის გამოწვეული
იყო პოლიტიკური მოტივებით, რომ მკვ-
ლელობის მოწყობაში მონაწილეობას
იღებდენ „რუსთა კავშირი“-ს წევრები.
და მოწმეების ჩვენების თანხმით, შუამდ-
გომლობს პასუხის გებაში მისცენ დუბ-
როვინი და დაუყენებლივ დაატუსაღონ.
ის აგრეთვე მხარს უჭერს იუსკევიჩ-კრას-
ოვსკის და ლარიჩკინის წინააღმდეგ ბრალ-

გაფართოების გამო, ბევრი მუშა ხელია საქირი. შვი მუშები 8 საათის სამუშაოდღეში ერთ-ერთი დოლარს ღებულენ (ჩვენებურად 3 მ.) ყოველ ემიგრანტს შეუძლია სამუშაოს შოვნა.

გარტინგის ახალი თანამდებობა. ბრიუსელის ვაზო „სოცი“-ს გაუშვა სანდო წყაროებიდან, რომ ბურჟუაზიისგან გამოაშკარავებულ პოლიციის აგენტს, გარტინგს მიენდო, დააარსოს ვენაში რუსეთის საზღვარ-გარეთელი პოლიციის ცენტრალური ბიურო. თითონ გარტინგი უკანასკნელ ხანებში იტალიაში ყოფილა, საიდანაც მოხსენებებს აგზავნიდა. მის ძველ ბინაზე ბრიუსელში რუსეთის მთავრობამ, იმავე ვაზეთის სიტყვით, დაასახელა სხვა „დიპლომატი“, რომელიც თვალ-ყურს ადევნებს რუსებს ბელგიაში და საფრანგეთში.

პროტესტი ღამაშიძის გაცემაზე. დეპუტატმა პრესანსემ ადამიანის უფლებათა დაცვის ლიგის სახელით მიმართა ბრიანს პროტესტით ღამაშიძის გაცემის გამო. ის ამტკიცებს რუსეთის მთავრობის მოთხოვნის დაუსაბუთებლობას.

ახალი ამბები

დებ. კ. ჩხეიძის თხოვნით მიმართეს სოფ. ქოტორის მცხოვრებლებმა დ. კ. სიღნაღის მოქალაქეებმა, რათა იშუამდგომლოს მან მთავრობის წინაშე, რომ მიეცეს მათ ქოტორის მახლობლათ სახანო მიწები, ვინაიდან ადგილობრივი მემშენელები საშინლად გვეყვანენ და ასე ცხოვრება შეუძლებელი შეიქნა. თხოვნაში, სხვათა შორის, ნათქვამია, რომ მათ უთხოვიათ ჩაერიცხათ ისინი სახელმწიფო გლეხებათ, მარა არავის ყურადღება არ მიუქცევია.

შუამდგომლობა. ქალაქის თავის მოადგილემ ა. ხატისოვმა შუამდგომლობა აღძრა სომეხთა კთალიკოსის წინაშე, რათა ნება დართოს მან განსვენებულ ყოფილ ქალაქის თავის ა. მატინოვის გვამი დაკრძალულ იქნას ვანქის სასაფლაოზე. ამ საქმის გამო, ენაშიძის იგზავნება ნ. ე. არღუთინსკი.

ქართული დრამატული საზოგადოების კრება მოხდებოდა დღეს, კრება განხილავს საკითხს მომავალ სეზონისათვის ახალი არტისტების მოწვევისა და დასის შედგენის შესახებ.

ახალი ფოსტის განყოფილებები. ფოსტა-ტელეგრაფის უმთავრესმა სამმართველომ ნება დართო განხილას სად. მიუსიუსსა და ბაკურიაში ფოსტის განყოფილებები, სადაც მიიღება ყოველგვარი კორესპონდენციები.

კავკასიის პირუტყვა მფარველ საზოგადოებამ აცნობა გუბერნატორის ჩანცლიარას, რომ მე 8 საპ. ნაწილში იყო საქონლის „მუნით“ ავითყოფობის შემთხვევა და შესაძლებელია ეს ქირი გაძლიერდეს, რაც ცაფრთხეს წარმოადგენს აღმინებისათვის, ამიტომ საქირაა დროზე იქნას მიღებულ შესაფერი ზომები.

უწამლობის მსხვერპლი. 8 სექტემბერს სოფ. კასპში ადგილობრივ მცხოვრებ ტ. ბანდურაშვილს დაუღვრია კიტრანას წვეთი (ბალახი), რომელსაც სოფლის მატყუარა ექიმები ციების წინააღმდეგ ხმარობენ და მოუწამლავს ის.

სახამართლო. 7 სექტ. თფილისის სამსახმართლო პალატამ წოდებთა წარმომადგენლებს თანდასწრებით დახურულ კარებში გაარჩია გორის მახ. მცხოვრებ ახ. ვასილ ნემსაძის და ბორჯომის მცხოვრებ ვასილ კორძაის საქმე. მათ ბრალდებოდნენ გლეხებში მთავრობის საწინააღმდეგე პროპაგანდის გავრცელებას. ნემსაძის 1 წლით ციხე მიუსჯა, ხოლო ვ. კორძაის ორი წლით. ამასთანავე, მათ ჩაეთვალათ ის დრო, რომელიც ციხეში დატყვევდა.

ზარალი სეკციისაგან. თფილისის მახრაში ამას წინათ მოსულ სეკციას სოფ. უჯარმაში საშინლად დაუზიანებია ვენახი. ზარალი 1,200 მანეთამდე.

თფილისის ტრამვაი. 9 სექტემბერს თფილისის ტრამვის დროშეკმამ მოსახლეობის წარმომადგენლებთან მოლაპარაკების შემდეგ განცხადება გააკრა, რითაც 7 სექტემბრის დეცხადებას გაუქმებულათ აცხადებს და ახალ ინსტრუქციის ძალაში შესვლის შესახებ საქმეს გამოავრკვევთ და შემდეგ გამოავცხადებთ.

ავტომობილი მიმოსვლა. კავკასიის ნამეტნიკმა ნება დართო შეიქცარიის მოქალაქეს რ. ვ. მეიერს მოაწიყოს ავტომობილით მიმოსვლა თფილისიდან სიღნაღ თელავამდე და მანგლისიდან დეკლალ-ოლითან.

წყაღიღობა. როგორც გორიდან გვეყრენ, 24 სექტემბერს ბორჯომის მახლობლათ მოსულა კოკისპირული წვიმა, რის შემდეგ მდინარეს წაუღიკავს ახლო-მახლო მიღამები: გაუფუჭებია ყანები, დაზიანებია შინაური ცხოველები და სხ. ზარალი საგრძნობელია.

საქონლის ჭირი. ახალციხის მახრის სოფ. ყაშაში გაჩენილა საქონლის ჭირი.

აღმინისტრაციული წესით გადასახლებულთა შეპარობა. 9 სექტემბერს ვაგზლის ქუჩაზე პოლიციამ დააპატიმრა საგ. გუბერნატორიდან გადასახლებული

ვლ. ცხვარაძე. ამავე დღეს მე-4 საპ. ნაწილში შეიპარეს გრიგოლ ჯიმშეროვი. ისიც გაგზავნილი იყო საგ. გუბერნატორიდან და თავის ნებით დაბრუნდა თფილისში. მათ პასუხისმგებანი აძლევენ.

თავის მოკლა. 10 სექტემბერს კიროზნი ქუჩაზე ახ. მ. პრეველსკის სახლში ქორწილის დროს, მეორე ოთახში რევოლვერით თავი მოიკლა ახლათ გათხოვილის დამ, 19 წლის, ოლღა პრეველსკი. მიზეზი თავის მოკვლისა ჯერ გამოუკვველია. მოკლულის გვამი გაგზავნეს მიხეილის საავითმყოფოში.

სკოლის დახურვა. უსახრობის გამო დაიხურა ავღაბრის სამრეწლო სომაზური სკოლა.

ზოროტ-მოქმედება. 9 სექტემბერს, დამის 3 საათზე, ვილტ ბოროტ-გამზრახველები შეიპარენ კავტურსა და საბორონი ქუჩის კუთხეში გ. გუსაკოვის საბაკალინიო მაღაზიაში, გადაარეს მძინარე გუკასოვის ლოგინს ნავთი, წაუკიდეს ცეცხლი, დანით დასკრეს ის სახეში და მიიმალენ. პოლიციამ ამ საქმის გამო ექვით დააპატიმრა გუკასოვის ძმა.

სამგლოვარი დეპუტეტი. დებ. სევ. ჯუღელი გარდაცვლების გამო მივიღეთ სამგლოვარო დეპუტეტი მეორე სახელმწიფო დუმის პატიმარ დეპუტატებისაგან: ანიკინი, ანსიმოვი, ბატაშვი, ბელოუსოვი, ვინაგრალოვი, ვაგანოვი, გოლოვანოვი, ყიფილევი, ზურაბოვი, კირიენკო, მირონოვი, პეტროვი, სალტიკოვი, სეროვი, ჩაშინი, ლიუდინი. მივიღეთ ამასთანავე დეპუტეტი ლონდონიდან ა. ჩხენკლისაგან და სამგლოვარო წერილი: ტიუმენის პოლიტიკურ გადასახლებულთაგან, კოლონიის და ტიუმენის თანაგვრებობა მუშების მონღოლობით სავალი გოგამისაგან. დებ. არჩ. ჯაფარიძის და სევ. ჯუღელის ოჯახობის სასარგებლოთ მივიღეთ ბაკურიანის მოადაკათა შორის ფ. თავართქილაძისა და კ. ჯაველიძისაგან შეგროვილი 21 მ. 85 კ. და სად. ევლახის ბუფეტის მისამახურეთა შორის შეგროვილი 5 მ. 55 კ. სის უადვილობის გამო ვერ ვებქვამთ.

ისური წარმადგენა. შ.ა.ბ.ს. 12 სექტემბერს, სასახლა სახლში ასურა დამატული ხელაგების მიუყვარე წინა მარწამადგენი იქნება გ. ბრეტკეას 2 მოქმედებანი დრამა „სეფაბის-სეფადის სანდ-ხედას“ და გოგაძის კომედია „ქორწინება“. ადგილებს ფასი 5 კაპუტეკადან 50 კაპუტეკამდეა. დასაწყისი საღამოს 8 ნახევარსაა.

ლეკიის გადაღება. გ. ბაღანი-შეიძის აქქია „გაჭარბებულ და დამუქულ სახლზე“, რომელიც 8 სექტემბერს უნდა წავიხვედით, აქქიარისგან დამოუკიდებელ მიზეზების გამო გადაიდო. 13 სექტემბრისთვის.

ს.ა.დ. პარტიკული ლეიპციუმი
კვირას, 30 აგვისტოს, ლეიპციუმი გაიხსნა ს.-დ. კონგრესი. ეს კონგრესი რიყხით მეორეა მას შემდეგ, რაც გაუქმებულ იქნა სოციალისტების წინააღმდეგ განსაკუთრებული კანონი. კონგრესი გაიხსნა ახლათ აშენებულ სახალხო სახლის უზარმაზარ დარბაზში. უკვე ორი საათით აღრე, სანამ კრება გაიხსნებოდა, საკრებულო დარბაზი და ქანდარები მთლათ გაიქვდა დედეგატებით და სტუმრებით, რომელნიც კონგრესზე დასასწრებლათ გერმანიიდან და სხვა სახელმწიფოებიდან ჩამოსულიყვნენ. ტრინუნას ამწვენებს თავისუფლების ქანდაკება, რომლის აქეთ-იქით მხარეს დასაღის დალიბნეტის ბიუსტოები დგას. ქანდარზე ფრიალებს მუშათა განათლების კავშირის დროშა, რომლიდანაც 1863 წელს წარმოიშვა გერმანიის მუშათა საერთო კავშირი. ამიტომაცაა, რომ 1863 წელი გერმანიის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტიის დაარების წლათ ითვლება. პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და რეისტრის ს.დ. ფრატკია წარმოდგენილია თითქმის მთელი შედგენილობით. კონგრესზე არ არიან ბებელი და ბერნშტეინი, თუმცა ბებელის შესახებ იმედი აქვთ, რომ, თუ ჯანმრავლობამ ნება მისცა, სიგზის ბოლოს მანც მოვა.

კონგრესზე არიან აგრეთვე საზღვარგარეთელ ს.-დ. პარტიის დელეგატები: ავსტრიის ს.-დ. პარტიიდან როგერი, ბენერი და ნემცი, „ბუნდიდან“ და სხ. დელეგატებს ურიგდება ჩვეულებრივი საკონგრესო მასალა და, სხვათა შორის, კარიკატურები რევოლუციონისტების ორგანიის უკანასკნელ ნომრის გამო შედგენილი. ერთი კარიკატურა უძღვნიათ დეპუტატ გილდენბრანდისთვის შემდეგი წარწერით: „საბედისწერო საუზუნე“. ერთ ფურცელზე გამოხატულია ედ. ბერნშტეინი, რომელიც ეტესტი მახვილს ქედავს. დანარჩენ კარიკატურაზე დახატული არიან რეისტრის დეპუტატები ულრიხი და დავიდი, რომელნიც გესენის დიდი ჰერცოგის სასახლეში მივიდნენ მისლოცათ პრინცი დაბადების გამო. აგრეთვე ბადენის ლანდტაგის დეპუტატები ფრანკი და კოლბი, რომელნიც მწუხარებას უცხადებენ იმავე სასახლეს, დიდი ჰერცოგის სიკვდილის გამო.

ზინგერის გამოჩენას დარბაზში დაუსრულებელი ტაშისცემით ეგებებიან. ტრადიციული თემგლომარე პარტიული კრებისა, ზინგერი, პარტიტაგს ხსნის. პირველათ ღამაგაობს ლეიპციუმი მუნიციპალიტეტის წევრი ს.-დ. ლონინსკი. ორატორი მისალმა კონგრესს და აღნიშნა,

რომ ლეიპციუმი გერმანიის ს.დ. პარტიის აკვანთ ითვლება. „აქამდის, ამპოზს ლინინსკი—საშავლება არ გვიქნდა ლეიპციუმი მოგვეწვია პარტიტაგი, ვინაიდან საქსონიის ძველი კანონი, კრებულს შესახებ ხელს გვიშლიდა. ახლა ეს მიზეზი წინ აღარ გვედგება. შემდეგ ორატორი სიამაყით აღნიშნავს, რომ გერმანიის მუშათა საერთო კავშირი, რომელშიაც 1863 წელს ათი კაცი ითვლებოდა, დღეს ერთ უძლიერეს პარტიათ გადაიქცა, რომელსაც 600,000 მკიდროთა შეკავშირებული წევრები ყავს და საერთო საკანონმდებლო არჩევნებზე სამ მილიონ ხმას აგროვებს.

ლოინსკის შემდეგ მისალოც სიტყვას ამბობს დებ. ზინგერი. ორატორი მწუხარებას გამოთქვამს ბებელის კონგრესზე დაუსრულებლობის გამო და იმედივნებს, რომ ჩვენი აგუსტ ბებელი კიდეც იქნება ჩვენი კონგრესის სტუმარი. (ისმის ხანგრძლივი, ცხარე ტაშისცემა). შემდეგ ზინგერი მიესალმება შეცეულ ამხანაგებს, რომელნიც გმირულ ბრძოლას ეწეოდნენ თავიანთი მტრების წინააღმდეგ (ბელგიის ვანტოის ნაურობა). შემდეგ ზინგერი გასულ საპარლამენტო წელს ანგარიშს უკეთებს. ზინგერი, აღნიშნავს რა ამას წინათ რეისტრის დამატებით არჩევნებზე ს.-დ. პარტიის ბრწყინვალე გამარჯვებას, იმედს გამოთქვამს, რომ პარტია, რომელსაც 1907 წ. დამარცხებულათ სთვლიდნენ, და ვითომ კიდევ დასახვლავს, მალე მახლობელ არჩევნებზე ისევ გამარჯვებული გამოვა.

31 აგვისტოს სხდომაზე საზღვარგარეთელი ამხანაგები მისალოც სიტყვებს ამბობენ. ავსტრიის რეისტრის დეპუტატი ბერი, მიესალმა პარტიტაგს და აღნიშნა, რომ ავსტრიის ს.დ. ორგანიზაცია განსაკუთრებული ყურადღებით ეპყრობა კიხხვას პირველი მისის დღესასწაულის შესახებ. ჩეხიის ს.-დ. წარმომადგენელი, რეისტრის დეპუტატი ნემცი, თავის სიტყვაში ამბობს, რომ „ინტერნაციონალი“ ახლა ცარიელ სიტყვით აღარ ჩაითვლება: როდესაც ორი წლის წინათ გერმ. ს.-დ. პარტიამ არჩევნებზე დამარცხება განიცადა, ჩეხიის ბურჟუაზიამ დღესასწაულების მთელი რიგი გამართა ამის გამო. შემდეგ საზრეთ-სლავიანების ს.-დ. სახელით კონგრესს მიესალმა კრისტიანი და „ბუნდის“ სახელით შენგერი. მისალმების შემდეგ დეპუტატმა მოლკენბურგმა წიკითხა მოხსენება ცენტრალური კომიტეტის მოქმედების შესახებ. მოლკენბურგი შეჩერდა გერმანიის ძალათ განწყობილებაზე და აღნიშნა, რომ დამდღისაც სოციალდემოკრატიის უმთავრესი მტერი ცენტრია, რომლის

ბურჟუაზიული ისტორიკოს-ფილოსოფოსები კი პირდაპირ მეთოდს უარყვენ, როგორც უფარგის და გამოუყენებელს. მარქსის ისტორიული მატერიალიზმის მეთოდი არ წარმოადგენს ერთ დამსაღმბულ „შაბლონს“, რომელიც მოეწყობოდას ყველა ისტორიულ ფაქტს; ისტორიული მოვლენას, იგი მხოლოდ სახელმძღვანელო ძაფია ისტორიის შესწავლისათვის. ასე ესმოდა ისტორიული მატერიალიზმის მეთოდის მნისშენლობა ფრიდრიხ ენგელსს და ასევე ესმის კ. კაუტსის. უკანასკნელი ერთ თავის ცნობილ წიგანში „კლასთა წინააღმდეგობა 1789 წ.“ ამბობს: ბურჟუაზიულმა იდეოლოგიებმა მარქსის ისტორიული მატერიალიზმი ძალიან ვულგარულად გაიყვეს. ერთობ დიდი შეცდომაა ვინც ფიქრობს, ვითომ ისტორიული მატერიალიზმის ძვალთა ხედვის ისრით, მთელი საზოგადოება მუდამ და ყოველ ისტორიულ მომენტში დაწაწილებული იყოს ორ მებრძოლ, ერთი მეორის მოწინააღმდეგე კლასებათ, ორ მტკიცე ერთგვარ მასებათ—რევოლუციონერებათ და რეაქციონერებათ. საქმე რომ ასე მარტივით იყოს, —განაგრძობს ის—მაშინ ისტორიის დაწერა ძალიან ადვილი საქმე იქნებოდა. ნამდვილათ კი, ისტორიული მოვლენები ურთიერთობა ისე მარტივით და მწყობრათ არ არის დალაგებული, როგორც ზოგიერთ პროფანებს (უვიცებს) გონიათ. ადამიანთა საზოგადოება ძალიან რთული სოციალური ორგანიზაცია, იგი დანაწილებული სხვა და სხვა ინტერესებით აღჭურვილი კლასებათ, მრავალი სხვა და სხვა ურღებთ; ყველა ესენი ადგენენ სხვა და სხვა პოლიტიკურ პარტიებს თავიანთ ინტერესების დასაცველათ. კ. კაუტსი

ბის ისტორია წარმოადგენს ურიცხვ ფაქტების რგოლს, რომლებიც ერთი მეორეზე ისეა გადახლართული, რომ, თუ ისტორიის მკვლევარი რაციონალური მეთოდით არ არის აღჭურვილი, ვერას დროს ვერ შესძლებს ის ამოღნა ფაქტების წესიერ კლასიფიკაციას; მათ გრუპირავს, ვერ გამოაჩენს მათ ევოლუციის (განვითარების) პროცესს. ისტორიული მატერიალიზმის მეთოდის საშუალებით კი შეიძლება ისტორიის კვლევა-ძიება, მისი ქეშმარიტი ახსნა და განმარტება.

ჩვენ აქ შევეცდებით მარქსის ისტორიული მატერიალიზმის დოქტრინის პოზიტიურ გამოკვლევას, მისი სისტემის სინტეზურათ განვილავს. მაგრამ ვიდრე საგნის პირდაპირ გარკვევას დავეწყებდეთ, მკითხველის ყურადღებას ისტორიული მატერიალიზმის ერთ წერტილისაკენ მივაქცევთ, რომელიც თვით პარტიული ლიტერატურაშიაც კი სხვა და სხვა შეხედულებას ბადებს. ჩვენ გვინდა პირველათვე გავარკვიოთ, თუ რით განსხვავდება ისტორიული მატერიალიზმის თეორია ნატურალური ფილოსოფიურ მატერიალიზმისაგან.

ზოგი ცნობილი სოციალდემოკრატები იმ აზრისაინ არიან, რომ ნატურალური ფილოსოფიური მატერიალიზმი და მარქს-ენგელსის ისტორიული მატერიალიზმი ერთი მეორისგან განსხვავდებიან, არსებითად განირჩევიან. ამ რამდენიმე წლის წინეთ ი. შტერნმა გერმანიის სოციალდემოკრატიულ მეცნიერულ ორგანოში „ნოიე-ციტეში“ ნატურალური-მეცნიერულ და ეკონომიურ მატერიალიზმზე მთელი რიგი წერილები მიათავსა. ავტორი თავის წერილებში ისტორიული მატერიალიზმის, ჩვენ მიერ დასახლებულ მხა-

რეს ენება და მეტათ გადაქრილ პასუხსაც იძლევა. ი. შტერნი ამბობს: ნატურალ-მეცნიერული მატერიალიზმი, რა გვართაც იგი საბერძნეთის ნატურალფილოსოფოსმა დემოკრატმა და მისმა შვილამ წარმოადგინა, შემდეგში მეტეორამეტე საუკუნეების ენციკლოპედიტებმა და მეცხრამეტე საუკუნის მეორე-მომე წლებში კარლ ფოგტმა, ლიუდვიგ ბიუხნერმა გაგვიმარტა, სრულიად განსხვავდება მარქს-ენგელსის ისტორიული მატერიალიზმისაგან, ორი სხვა და სხვა თეორიებია, სხვა და სხვა აზროვნების დარგს ეკუთნიან. ნატურალური-ფილოსოფიური მატერიალიზმი, —განაგრძობს შტერნი—საზოგადოათ ბუნების მოვლენებს ენება, კერძოთ კი მატერიალსა და სულს შორის დამოკიდებულებას; ისტორიული მატერიალიზმი კი იკვლევს ისტორიულ-სოციალურ მოვლენებს, ამისათვის უკანასკნელი-სოციალური თეორიაა. შტერნის ასეთ განმარტებას წინ აღუდგა ბელტოვი, რომელმაც საყურადღებო შენიშვნები გაუკეთა. ბელტოვი უმტკიცებს, რომ ენციკლოპედისტების ფილოსოფია არ კმაყოფილდებოდა მატერიალსა და სულს შორის დამოკიდებულებით, ისინი ისტორიული-მოვლენებს ისტორიულ მატერიალისტურ თვალთახრისით განმარტებდნენ; მარქს-ენგელსი, —ამბობს ბელტოვი, მატერიალისტები იყვნენ მარტო ისტორიულ მოვლენების კვლევაში კი არა აგრეთვე მატერიალსა და სულის დამოკიდებულებაშიაც.

ჩვენის აზრით ბელტოვი ი. შტერნის მთავარ აზრს, მის არსებით მხარეს არ ენება. შტერნი ამტკიცებს, რომ მარქს-ენგელსის ისტორიული მატერიალიზმი და ვგრეთ წოდებული ნატურალ-ფილო-

სოფიური მატერიალიზმი ერთმანეთისგან განსხვავდებიან, პირველი ადამიანთა სოციალურ ცხოვრებას ენება მხოლოდ მეორე კი სულსა და მატერიის შორის დამოკიდებულებას. და აი, ამ რადიკალურ განსხვავებაზე ბელტოვი არსებითად არას ამბობს.

რამდენათაც ვიცით, ი. შტერნის შეხედულებას ბევრი ცნობილი პარტიული ლიტერატორი ემხრობა. მაგ. ცნობილი პროფესორი ფონ. კელეს კრაუცი, საერთაშორისო სოციალისტურ კონგრესზე დე. გრეფის და კონსტრუქტების წინააღმდეგ ამტკიცებდა, რომ ნატურალური-ფილოსოფიურს და ისტორიულ მატერიალიზმს შორის არავითარი კავშირ-ურთიერთობა არ არსებობს. მარქს-ენგელსმა, —ამბობს კელეს კრაუცი, —თავიანთ თეორიას ისტორიული მატერიალიზმი უწოდეს, წინააღმდეგ იმ დროის გერმანიის სხეულები რომლებიც ფილოსოფიაში გამეფებულ შეხედულებებს. სხეულები ფილოსოფოსების აზრით—განსაკუთრებით კი ჰეგელისა—სამყაროს მამოძრავებულ-ფაქტორათ მსოფლიო სული უნდა ჩაითვლოს, მარქს-ენგელსის თეორიით კი საწარმოო ძალები, ანუ სწორეთ რამ ვსთქვათ—ეკონომია. ბელეს კრაუციმ თავისი აზრის დასამტკიცებლათ მარქსის ფილოსოფიის სილატაკიდან ერთი ბლოგი მოიყვანა, საცა ნათქვამია, რომ საზოგადოებრივი ურთიერთება ადამიანის ისეთივე ნაყოფია, როგორც მადი, სტალი და სხვა.

ასეთსავე აზრს გამოთქვამს პარტიული თეორეტიკი კ. კაუტცი, თავის „ეთიკა და ისტორიული მატერიალიზმის“ წიგნაკში, სადაც ის ხაზ გასმით ამტკიცებს, რომ მარქსის დიალექტიური მატერიალიზმი სულ სხვა აზრის მატერიალიზმია

და არსებითად განსხვავდება ნატურალურ-მეცნიერულ მატერიალიზმისაგან. ზოგიერთების აზრით, გაუგებრობის თავიდან ასაცდენათ და ისტორიული მატერიალიზმის სხვა აზრის მატერიალიზმისაგან განსარჩევად, საქირაა მატერიალიზმის მაგიერ სხვა, —რომელიც სიტყვა ვიხმართ. თუ მარქს-ენგელსი სიტყვა „მატერიალიზმს“ ხმარობდნენ, ყოველ შემთხვევაში, იმავე მოსაზრებით ხელმძღვანელობდნენ, რა მოსაზრებითაღ ისინი უარზე იყვენ, სახელი, —კომუნისტური მანიფესტის სოციალისტურათ შეეცვალათ. სიტყვა სოციალიზმი, დღეს მრავალსხვა და სხვა, თითქმის სულ წინააღმდეგ მტნებს შეიცავს, როგორც მაგ. ქრისტიანული სოციალიზმი, ნაციონალური და სხვა. კომუნისმი კი, წინააღმდეგ: ორ აზროვანი ორ მნიშვნელოვანი სიტყვა არ არის, ეს აშკარათ და ნათლათ ხატავს პროლეტარიტის მიზანს, მის რევოლუციონურ მისწრაფებას. სიტყვა მატერიალიზმი ქრისტიანობის გააფუჭებიდან ნიშნავს ბრძოლის ფილოსოფიას გაბატონებულ კლასების წინააღმდეგ. აი, სწორეთ ამ მოვლენით აიხსნება ის გარემოება, რომ ბურჟუაზია და მისი იდეოლოგები ასე მტრათ გადაიყენენ მას. სწორეთ ამ განზრახვით, ამბობს კაუცი, გვაქვს სრული უფლება მივემხროთ ამ სახელწოდებას, მით უმეტეს, რომ ეს სახელი „მატერიალიზმი“ არსებითად შეიცავს თვით თეორიის შინაარსს, —კლასთა ბრძოლას. როგორც აქ მოყვანილი ციტატები ამტკიცებენ, კაუტცი ი. შტერნის შეხედულებას ეთანხმება.

*) კ. კაუტცი: „კლასთა წინააღმდეგობა 1789 წ.“

გავლენის ქვეშ ორი მილიონი მუშა იმ-
ყოფება. სოციალდემოკრატებმა მთელი
თავიანთი ძალა იქით უნდა მიმართონ,
რომ თავიანთ რაზმში მოაქციონ გერმან-
იის ყველა მუშები. პარტია, რომელსაც
633,000 შეკავშირებული წევრი ყავს
და ყველა პარტიებზე უძლიერესია გერ-
მანიაში, შეუძლია და კიდევაც უნდა
გაიმარჯვოს არჩევნებზე.

უკანასკნელ კითხვით 31 აგვისტოს
წეს-რიგში დასმული იყო, მონაწილეო-
ბის მიღება სოციალისტების საერთაშო-
რისო კონგრესში, რომელიც კონგრეს-
გენში იქნება მოწვეული 1910 წელს.
ზინგერს შემოაქვს წინადადება კონგრეს-
ზე მონაწილეობის მიღების შესახებ. კრე-
ბა ერთხმით დღემდომის მას.
პირველ ენკენისთვის გაიხსნა სხდომა
თუ არა, დარბაზში გამოჩნდა აგვისტო ბე-
ზელი მეთელი. ბებელის შემოსვლა
სენსაციას იწვევს დარბაზში. ბებელი
ცენტრალური კომიტეტის მაგიდასთან
ჯდება კარკის და მერინგის გვერდით.
სხდომა გაიხსნა დღის ათ საათზე.

ტრიბუნა დივიდილი დასრულდა, რომელიც
კონგრესშიც ვრცელი მოხსენება წაიკითხა
რეისტრაციის ს.დ. ფრაქციის მოღვაწეო-
ბის შესახებ. დიდ კამათს იწვევს კითხვა
მემკვიდრეობაზე გადასახადის შემოღების
შესახებ, რომელიც შეიძლება მთავრო-
ბამ. რევიზიონისტები მოითხოვენ რომ
ფრაქციამ კენჭის ყრის დროს რეისტრაც-
ია ხმა მისცეს კანონპროექტს. ორტო-
ლოქსები კი წინააღმდეგობა. რეზოლუ-
ცია ჯერ არ მიუღივია.

სხდომის დასასრულს კონგრესმა მიი-
ღო მკაცრი რეზოლუცია რუსეთში გა-
მეფებულ რეპრესიების შესახებ და აზ-
რითვე რუსების შევიწროების შესახებ
გერმანიაში.

**კუთხის სააღვლ-მავლო ბანკის
საქმენი.**

წელს კუთხის სათავად-აზნაურო სა-
აღვლ მამულო ბანკის კრებამ, სხვათა
შორის მოიხილა საგანგებო სარევიზო
კომისიის მოხსენება, რომელიც ეხებო-
და უფრო თვლილის მამულების ყოფილ
მოურავის ბ. ა. ვ. ერისთავს და ბაი-
ლა სურბა, როგორც საქმის არა რიგ-
ზე წარმოებაში ისევე ბანკის ფულების
გაფლანგვაში. კრებამ ეს ბრალდება გა-
არჩია, ბატონ ერისთავს ახსნა მოსახო-
ვა და ერისთავსაც კრებს აუხსნა საქმის
გარემოება და აღიარა, რომ იმას "შე-
მოხარა" სამს თუმცა დედა აღუთქვა,
რომ ჩქარა გადავიხილო. კრებამ ბ. ერის-
თავის ახსნა დამაკმაყოფილებლად სცნო,
ხოლო რაც შეეხება ფულების დაბრუნე-
ბას, მისი სასამართლოს წესით გამოთ-
მევა მიანდო გამგეობას. გამგეობამ, რო-
მელიც მუდამ მხარს უჭერდა ბ. ერის-
თავს, ახლაც არ მოაკლო მას თავისი
"წყალობა" და კრების დადგენილება
ჯერაც არ შეუსრულებია ე. ი. ბ. ერის-
თავისთვის ჯერაც არ უჩივლია. ეს ამ-
ბავი გუბერნატორის ყურადღისაკენ მიხუ-
ლი და, როგორც ხმები დადის, დეპუტე-
ბიც კი იყო თვლილის გახეობაში, ამის
გამო მთავრობის რევიზიის ნიშნად კუ-
თხის ბანკის საქმეების გამოსაკვევით
და პასუხის გებაში აძლევენ ბანკის გამ-
გეობას.

დროა გონს მოვიდეს ბანკის გამგეო-
ბა, დროა საქმე საქმის კაცს მისცენ და
არა მარტო კარგს მეგობრებს ან მეგობ-
რის ახლო ნათესავებს. ასეთმა არა ნორ-
მალურმა საქმის წყევანამ ნდობა დაუ-
კარგა ნამდვილ მუშაკთაც, რაიცა მეტათ
აფერხებს ბანკის საქმეების სასურველ
მსვლელობას.

კუთხის სათ. აზნაურო სააღვლ-
მამულო ბანკმა თავისუფლ დარჩენილი
თვლილის მილიონზე მეტად ღირებული
მამულები შარშან იჯარით გასცა, რითაც
ბანკის გამგეობამ, რასაკვირველია, თავი-
სი მკონარეობა და უსაქმურობა დამ-
ტყიდა—თვით არ შეეძლო მამულების
მოვლა და მოიჯარადრებს ჩაუყარა ხელში.
მოიჯარადრებმა ეს მამულები ნაწილ-
ნაწილ დაჰყვეს და თავის მხრივ სხვა
მოიჯარადრებს გადასცეს, ასე რომ, ბანკ-
მაკ უნდა მოივოს, მოიჯარადრებაც და
მოიჯარადრის მოიჯარადრებაც. ყველამ
კი მდგომარეობისაგან.
რას ფიქრობს ბანკის გამგეობა? სულს,
მიუშვია საბელი, არავითარი კანტროლი
არ ჰყავს, მამულები კი ნაღვრდება,
ობრდება და თუ ჩქარა არ მოაქცია ბან-

კის გამგეობამ ყურადღება ამ მამულებს,
ორი წლის შემდეგ ბანკს ხელთ შერე-
ბა სრულიად განადგურებული მამული.
ასეა საქმის გარემოება დღეს და ჩვენდა
სავალალოთ, სანუგეშოს არც მომავალში
უნდა მოველოდეთ.

**კოოპერატივი ფოთელ
მუშათა შორის.**

(გარკველება, იხ. "მომავალი" № 12)
სსრკ-ში მუშები მუდამ ისე იმართებ-
და თავს: "ეს ჩვენი აზრია კაცო! არსებობს
აზრთა სხვადასხვაობა და ეს რომ დანაშაულებ-
ადია? სსრკ-ში მუშათა ბრძოლა ხუმი-
რობა საქმე რაღა იყო, მას წლებით უნ-
დავებოდა ამისაგან და მთელი შემოქ-
მელობით მუშობა, ფაქტურათ ამ "ბრძო-
ლადასთან" ბრძოლა უნდა. ზოგიერთებს
განიათ, რომ ასეთ შემთხვევაში თავის ნე-
ბაზე მიშვება სუკეთესი საშუალებაა, მაგ-
რამ გულზე სულდასრულები იქნას იმის, თუ
როგორ ნაქვს "ინტრიგა" უყვარდურს, კერ-
ძო მისთვის რაღა გამოსვლას და არა
საქმიანობას.

დაიწ, მოწინააღმდეგეები გულგრილობით
სიძებზე თამაშობენ და რაც ნაკლებათ აკრი-
ტიკებთ მათ მოქმედებას, მით უფრო ად-
ვიანებენ და აღმავლებენ ისინი თავიანთ მოქ-
მელებს. როცა მათ ამ თუ ამ განსვლას
ში, ყველასთან ერთად მათ, სხვადასხვა
საქმისა და ფაქტობ, რომლებიც ხელთ იქნეს
თქვენ რატომ არ გაქვითვით, ჩვეუ-
ლებრივად გვიანსულებენ: "ჩვენნი კერძო აზ-
რია ეს და რა გინდათ?" და რასაც ეს სის-
ტემატურათ შეიძლება, ჩვენ სრული უფ-
ლები გვაქვს დაუკავშირებ: დამცველებიც ხორცი-
ხორცთაგანა თავიანთი კდებრების (ბელა-
დების). ჩვეულებრივად მთავრდება მოკლეობა,
ფაქტების გადაფარება, მუშათა საქმიანობის
თავდადებულება მართლაც განსვლა, საერთო
საქმეში ამ საშუალებით შეიძლება, ინტრიგა,
კანკალაობა, საქმის არგე-დარევა, ან რით
სულდგომუდამ და სულდგომუდამ სსრკ-ში
სხვადასხვა სახის მოქმედებას. ჩვენ ამას
დავად ტყვეობის შემდეგ დავრწმუნდით.

ბევრნი კი დღესაც განაზრახა: "დასწავლას
დემკრატში, ისეთი უნერგების სხვისა, როგორ
წარმოადგენთ, რომ ისინი "წელის ახლდრე-
ვითა" და სხვა. სანამ ასეთი გამოურჩევე-
ლობა იქნება, მანამ სსრკ-ში მუშები არა
ერთ და ორ საქმეს მოუღებს ბოლოს. დროა
ამას დაწმუნდეს "ბოლშევიზმის" ისი-
ნი, ვისთვის თვალდასხვად აქვთ და შური
სძებნათ.

სსრკ-ში მუშები ისე იქნებოდა მრავალ
სხვა განსვლას, ასევე მოიტყენ კობე-
რაციის საქმეშიც. საშუალო და საჯარო-
ლო ისა, რომ ამ კონტრაქტში დადებულ
პირობებს, საშუალოდ სასამართლოს შემ-
დგენი და ამის სხვისა ესა და არა მარტო
ბელადობა, სხვადასხვა. სწორედ ამან გვიძულა
"ინტრიგა" გაუკეთეთ ამ "მედი დავსა ხელ
ქრქმა". დროა მისი "დაკავშირებისა", რად-
გან კობერაციებში განდობიდა ის კანკალა-
ობა, რომელსაც ჩვეულებით ანაონ "ზოგიერთი
პირები", კერძო ცხოვრებაშიც ცხადია, კონტ-
რაქტული პირობები იყო. მოხდა განსვლი-
ლები. მეტრადობის გასაგებად განიჭდა მეტ-
რე კობერაციების განსხვ. მოწინააღმდეგეობა
მოქმედებს, მათ "დემკრატის" ჩვენ რე-
ვიზიონისტობით კითხვის თეორეტიკული გა-
შუქების, სახს ვუყვამდით კობერაციების
მნიშვნელობას. განსვლილების და "კობე-
რების" შემდეგ ჩვენ მოგუწოდებდით ორთა-
ვეს წევრებს გაერთიანებულიყვენ. ჩვენი მეტ-
რე წევრების ბოლოში (იხ. ჩვენი აზრია №
43) ვამბობდით: "ჩვენ რევიზიონისტობის-
საფლავ კობერაციების დამცვენი უყვეთ გან-
სვლადრულ პირობებს და ვისაც უნდა ერთ-
ხელ და უკანასკნელად დაგვარწმუნოს იმაში,
რომ ინტრიგებს არა ინტრიგა, არამედ
ნამდვილი საქმე, კიდევ დაგვეთხინებება ჩვენ
პირობებზე". მაგრამ ჩვენი მოწოდება დარჩა
ხმათ მდამდებლისა უდაბნოსა შინა, თუ არ
მივიღებთ მსგეველობაში ამ ვითარებას გან-
მარტობებს, რომელიც წევრების ერთმა
ჭკუივმა გამოხატა თავის წყარაში (იხ. "ჩვე-
ნი აზრია" № 51. მე-2 კობ. წევრების მონდო-
ბილობით მ. შვალაბაძემი). თუ მართლაც
ესენი რევიზიონისტობითა სიძებზე თამა-
შით "არ ცდილობენ" ფისს გასვლას, რას
ნამსავს ეს?

სწორედ, შემოკრების წინააღმდეგე-
ობა ერთ. ჩვენ ანაორებს არ გუარეობით
გაერთიანებულ მოქმედებას და მჭიდრო სო-
ციალურ კავშირს. ეს უყვება მტრებულ მუ-
შებისთვის ინანურ ჭკუშიანობებს უნდა შე-
ადგინდეს. და, მამსადაც, კიდევ უნდა

სრულდებოდეს. ჩვენი თვის ეს ძალიან მარტო-
ვითა" და სხვა. "მომავალი" საშუალოდ, ხე-
ლათ ვერ დაგვეთხინებთ გაერთიანებაშია
(იხ. ჩვენი აზრია № 51). თუ ვაშური და
სადაც არაა ინანურ ჭკუშიანობებს უნდა
იყვეს "მტრებულ მუშებისთვის". ინანურ
ჭკუშიანობებს უნდა იყვეს იგივე, რომ თუ
თავსაინა ნაწილი წევრებისა ვინც წი-
ნადმდეგობა და საბუთისაც აყენებს ის, რა
შიც მართლაც რომ გვერდით, მას არ უნდა
მამსადაც, რადგან ამით ძალიან დაუპირ-
დებთან ერთხმად, და იქნას სხვისა და ს-
ერთთა საქმე გაფრქვება.

ვალა.
(შემდეგი იქნება.)

ბ. ბრილი (სკოლა ქართლ). როგორც
მეთხველებმა იცნა, ამის წინათ დ. ხა-
შური ვიღებდით თავს დაუსრულ ქვეშეთის
სახ. მამსადაცის გიორგი სავანელს და
სრულად აუტრეს. სრულად დროს მსუბუქით
დაიჭრა სავანელი, ხოლო იქვე მოკლულ
იქნა სავანელის მსვლელები "ქვეშეთი" (სკოლა-
ხანობები) აჭარული მამსადაცის. როგორც
გამორევა, სრულიად სულ რამდენიმე
დღის მიღებულ იყო თავს სამსხურში და
არც არავინ მტრად მტრად. კვირს თუ არა
შორის მამსადაცის მამსადაცის სტრანჯი-
აჭარულ მამსადაცისა "როგორ თუ ქართლში
ჩვენი ძმა მოგვიყვას... მამსადაცის თა-
ვითი "მოსტები" და გადმოვიდეთ ქართლ-
ში ანუ როგორც თვითონ ამბობენ: "მის
სისხლს სავანელს". სულ ათი კაცია, თა-
ვიდან ფეხმდე შეიანადებული და სრულად
დამოუკიდებლად მოქმედებენ. შურის ძიე-
ბით გამოხატულებმა აჭარლებმა, რა კი
მოკლულ ვერ დამამინებს ცხვენებზე იყვეს
ჭკუის ამოურა. უყვე რევიზიონისტობით შემდეგ
სოფლები: ზანავი, ცხრამუხს, ზემო ჭავა,
ასიანურ და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

პროპაგანდა

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

მამსადაცის სოფელ. ბრილი ესტუმ-
რენ და ხალხს გამოუხატეს: "ჩვენ
სამუშაოთ არავინ წახვიდით". იმ დამს
მითხრობენ კი ვისშიც და თან ისეთი
ჭკუისაგან სსრკ-ში, რომელიც ჩვენ
არავინ წოდებდით და სხვა.

**საქმის სააღვლ-მავლო ბანკის
საქმენი.**

წელს კუთხის სათავად-აზნაურო სა-
აღვლ მამულო ბანკის კრებამ, სხვათა
შორის მოიხილა საგანგებო სარევიზო
კომისიის მოხსენება, რომელიც ეხებო-
და უფრო თვლილის მამულების ყოფილ
მოურავის ბ. ა. ვ. ერისთავს და ბაი-
ლა სურბა, როგორც საქმის არა რიგ-
ზე წარმოებაში ისევე ბანკის ფულების
გაფლანგვაში. კრებამ ეს ბრალდება გა-
არჩია, ბატონ ერისთავს ახსნა მოსახო-
ვა და ერისთავსაც კრებს აუხსნა საქმის
გარემოება და აღიარა, რომ იმას "შე-
მოხარა" სამს თუმცა დედა აღუთქვა,
რომ ჩქარა გადავიხილო. კრებამ ბ. ერის-
თავის ახსნა დამაკმაყოფილებლად სცნო,
ხოლო რაც შეეხება ფულების დაბრუნე-
ბას, მისი სასამართლოს წესით გამოთ-
მევა მიანდო გამგეობას. გამგეობამ, რო-
მელიც მუდამ მხარს უჭერდა ბ. ერის-
თავს, ახლაც არ მოაკლო მას თავისი
"წყალობა" და კრების დადგენილება
ჯერაც არ შეუსრულებია ე. ი. ბ. ერის-
თავისთვის ჯერაც არ უჩივლია. ეს ამ-
ბავი გუბერნატორის ყურადღისაკენ მიხუ-
ლი და, როგორც ხმები დადის, დეპუტე-
ბიც კი იყო თვლილის გახეობაში, ამის
გამო მთავრობის რევიზიის ნიშნად კუ-
თხის ბანკის საქმეების გამოსაკვევით
და პასუხის გებაში აძლევენ ბანკის გამ-
გეობას.

დროა გონს მოვიდეს ბანკის გამგეო-
ბა, დროა საქმე საქმის კაცს მისცენ და
არა მარტო კარგს მეგობრებს ან მეგობ-
რის ახლო ნათესავებს. ასეთმა არა ნორ-
მალურმა საქმის წყევანამ ნდობა დაუ-
კარგა ნამდვილ მუშაკთაც, რაიცა მეტათ
აფერხებს ბანკის საქმეების სასურველ
მსვლელობას.

კუთხის სათ. აზნაურო სააღვლ-
მამულო ბანკმა თავისუფლ დარჩენილი
თვლილის მილიონზე მეტად ღირებული
მამულები შარშან იჯარით გასცა, რითაც
ბანკის გამგეობამ, რასაკვირველია, თავი-
სი მკონარეობა და უსაქმურობა დამ-
ტყიდა—თვით არ შეეძლო მამულების
მოვლა და მოიჯარადრებს ჩაუყარა ხელში.
მოიჯარადრებმა ეს მამულები ნაწილ-
ნაწილ დაჰყვეს და თავის მხრივ სხვა
მოიჯარადრებს გადასცეს, ასე რომ, ბანკ-
მაკ უნდა მოივოს, მოიჯარადრებაც და
მოიჯარადრის მოიჯარადრებაც. ყველამ
კი მდგომარეობისაგან.